

Jaarverslag boerderij 2022

Geschreven door Sjors Treffers in samenspraak met Johan Hoeijmakers, Jesse Breebaart & Stefanie Timmerman

1. Inleiding

Dit jaar zijn we begonnen met het duurmelken van onze geiten. Simpel gezegd betekent dit de geiten in de winter door te blijven melken en niet door de bok te laten dekken. De belangrijkste reden voor ons om dit te doen is dat we minder lammetjes krijgen ieder jaar, we kunnen ieder jaar namelijk niet alle lammetjes zelf aanhouden (80% gaat naar een bedrijf waar ze verder worden opgefokt). Ook betekent doormelken van de geiten meer omzet. Door het duurmelken zijn in september/oktober al dingen anders gegaan vergeleken met vorige jaren. In plaats van de bok bij alle geiten te laten hebben we 2 verschillende groepen gemaakt. Er is nu 1 groep van 73 geiten die gedekt wordt door de bok en de een andere groep van 80 geiten die dit jaar niet bij de bok komt. Dit jaar zullen dus niet alle geiten in het voorjaar lammetjes ter wereld brengen maar de helft van alle geiten!

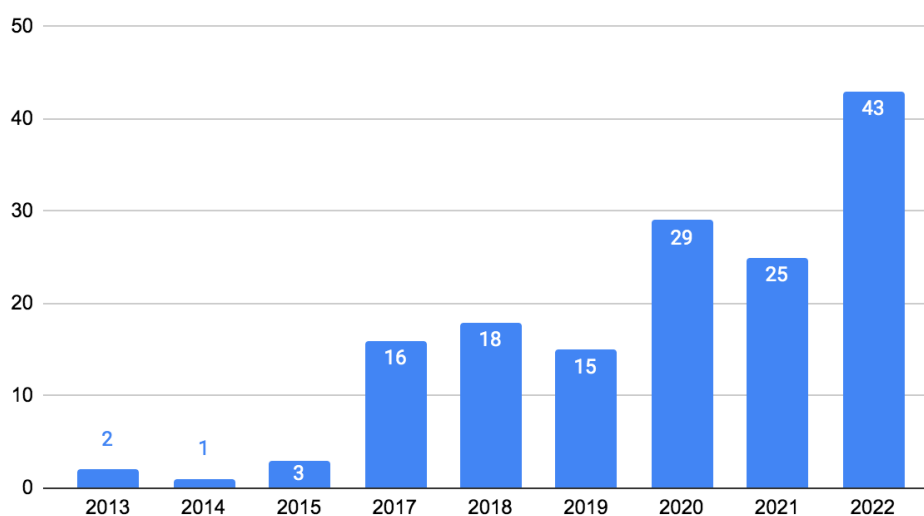
In het vorige jaarverslag is het onderwerp duurmelken tijdens de vergaderingen veel besproken. In dat verslag werd de ambitie benoemd om daar in 2022 mee te gaan beginnen. Er zijn door Sjors 2 verschillende boerderijen in Nederland bezocht die deze vorm van geitenhouden al toepassen en het plan voor onze boerderij is richting het najaar verder uitgewerkt.

De afgelopen +/- 4 jaar is er stabiliteit met de mensen die verantwoordelijk zijn voor de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden met de geiten en rondom de boerderij. Dat zorgt ervoor dat we deze stap met het duurmelken hebben durven te zetten. Wij zijn nu nog maar net mee begonnen dus in het volgende jaarverslag zal dit uitvoerig worden geëvalueerd.

2. Huidig koppel

Op dit moment hebben we 109 volwassen geiten en 43 jaarlingen (die in maart 2021 voor het eerst aflammeren). Vorig jaar hadden we in deze tijd van het jaar 115 volwassen geiten en 29 jaarlingen. Het doel is om 140 melkgevende geiten te hebben gedurende het seizoen. Door uitval (o.a. miskramen en ziekte) heb je daarom in het begin van het jaar meer dan 140 geiten nodig. We hebben dit jaar minder melkgevende geiten gehad dan het jaar daarvoor. Zie de onderstaande diagram om een idee te krijgen van de leeftijd van onze melkgeiten. Onze oudste 2 geiten komen uit 2013. Deze zijn dus bijna 10 jaar oud.

Aantallen geiten gesorteerd op jaar van geboorte

Deze diagram geeft het jaartal aan waarin een geit is geboren (x-as) en het aantal geiten uit dat jaar (y-as).

3. Het Lammerseizoen

Dit jaar zijn we begonnen met 144 geiten die konden aflammeren. Uiteindelijk zijn er 120 geiten aan de lactatie geraakt.

De voornaamste reden is dat 13 geiten een abortus hebben gehad. Daarvan zijn er 3 nog bij de bok gelaten als experiment, deze waren uiteindelijk helaas niet drachtig geworden. Er is 1 geit overleden aan complicaties rondom het aflammeren en 1 andere geit is niet aan de melk geraakt door een blauwuier (heftige uierontsteking).

5 geiten waren niet drachtig na het scannen (dit jaar voor het eerst laten doen, door middel van echografie). Het voordeel van het laten scannen van de geiten is dat je al vroeg weet of de geiten drachtig zijn of niet. Er kan dan een besluit genomen worden wat we met deze geiten willen doen. Ze hoeven in ieder geval niet onnodig lang bij het koppel te lopen in afwachting van een mogelijke bevalling die toch niet zal plaatsvinden. Het scannen zelf ging heel snel. De geiten waren net klaar met eten (ze stonden op de melktafel) en de vrouw die het scannen deed was al klaar! Dit jaar gaan we de geiten weer op dracht scannen.

Het najaar van 2021, toen de geiten droog stonden, kenmerkte zich vooral ook door de vele gevallen van abortus. Onder abortus wordt in deze context een vroeg- en doodgeboorte van lammeren bij geiten verstaan.

Dit was procentueel gezien te hoog (boven de 5%). Nauw contact met de dierenarts, analyses van het lab, contact met andere boeren en natuurlijk ook zoekend naar een berg van informatie (o.a. op het internet) tevergeefs hebben we geen eenduidige oorzaak kunnen achterhalen waarom onze geiten dit jaar zoveel abortussen hebben gehad. Wel zei onze voerleverancier dat hij het bij meerdere boeren heeft waargenomen, dus misschien was het een probleem dat zich voordeed in de omgeving (en bijvoorbeeld met het klimaat en het voer te maken had).

Het begon al toe te nemen eind december al terwijl het aflammeren pas in februari begint. We hebben samen met de dierenarts de volgende besmettelijke oorzaken van abortus kunnen uitsluiten:

-Q-koorts, chlamydia abortus, listeria & brucellose.

Om een idee te geven van andere mogelijke oorzaken:

-Slepende melkziekte. Door een onjuist rantsoen aan het einde van de dracht kan dit worden veroorzaakt.

-yersiniabacterien. besmettingsbron knaagdieren en vogels.

-Leverbot. Parasiet.

-Onrust/stress in het koppel.

-Campylobacterien.

-Toxoplasma gondii. Kan worden overgebracht door katten. Een eencellig parasiet. Als besmetting plaatsvindt gedurende de dracht kan dit tot abortus leiden.

Harry, een collegaboer met wie wij contact onderhouden herkent het probleem en zegt ook dat je soms gewoon niet weet waardoor het komt. Natuurlijk wil je als boer altijd de geit gezond houden en dat ook kunnen waarborgen indien dat mogelijk is. Het is dan ook frustrerend als je de oorzaak van iets ingrijpends als veelvoorkomende abortussen bij de geiten niet weet te achterhalen.

Er zijn dit jaar tijdens het aflammerseizoen een aantal dingen veranderd logistiek gezien. De geiten hebben afgelammerd in een andere stal. Dit is een warmere en lichtere stal dan de andere jaren. Dit is ons heel goed bevallen. Het is de laatste stal van de boerderij. Daardoor hebben we de deur van de eerste stal in de winter de hele tijd kunnen openhouden. Het jaar daarvoor was dit niet mogelijk omdat dit voor teveel tocht zorgde in de stal ernaast bij de lammeren die de eerste dagen kwetsbaar zijn. Deze stalindeling willen we dit jaar weer aanhouden.

Ook hebben we de lammeren die we zelf niet aanhouden op een andere plek dan voorheen grootgebracht. Niet in de stal zelf maar in de garage (links van de boerderij als je er voor staat). Dit is ons ook goed bevallen. De lammeren hadden hier ook meer ruimte dan andere jaren. Dat zag je terug in het gedrag en de levendigheid van de lammeren, dat was heel leuk om te zien. Ze waren veel meer aan het rennen en spelen dan andere jaren. het verzorgen van de lammeren had een andere sfeer. Het was rustiger dan andere jaren. Ook geen moeders die naar die lammeren mekkeren. Omgekeerd was het daarom ook rustiger in de stallen met de volwassen melkgeiten.

Wel is betere verlichting in de garage waar de lammeren verblijven wenselijk. Het is daar nu erg donker, ook omdat het deels is dichtgebouwd met stobalen, wat belangrijk is tegen de tocht, maar het houdt wel veel licht tegen.

De suggestie van in het jaarverslag van vorig jaar om ook een bolderkar voor de boerderij aan te schaffen/te maken is opgepakt. Daar is dit jaar veelvuldig gebruik van gemaakt voor het brengen van de melk naar de lammeren in de garage.

4. Gezondheid geiten

De gezondheid van de geiten lijkt op dit moment goed. De geiten zitten mooi in de vacht en ook de stront ziet er over het algemeen goed uit (voldoende structuur, zegt veel over de vertering van het aangeboden voedsel door de geit).

Er zijn dit jaar 5 geiten overleden door verwondingen namelijk:

1 geit is vast komen te zitten in een hek en is overleden door verstikking en een andere heeft een trauma opgelopen (hoe dat is gebeurd is onduidelijk). Deze geit had een scheve nek en kon niet meer op de poten staan, ging snel achteruit. De verwondingen van de 3 geiten zijn overduidelijk veroorzaakt door (waarschijnlijk de hoorns) andere geiten.

We hebben daarentegen ook nog 1 geit kunnen redden. Een deel van de ingewanden was zichtbaar bij de flank na een verwonding van een hoorn. Dit is op tijd gesignaleerd en de dierenarts heeft deze geit kunnen opereren. Geit 11011 loopt er nog steeds gezond bij! We hebben ook een geit gehad waarbij 1 uierhelft de hele tijd bleef leeglopen, opereren was bij deze geit niet goed mogelijk

Ook hebben we 1 geit gehad met een neurologische ziekte. Het oriëntatievermogen is kwijtgeraakt, aan 1 kant was ze blind en kon niet meer rechtop staan. De dierenarts vermoedde listeria maar dat is kon niet worden niet makkelijk worden onderzocht.

In de periode mei/juni zijn ook 6 geiten vrij abrupt gestopt met melken geven. De geiten hebben last gehad van parasieten. Maar deze periode valt ook samen met het scheiden van de lammeren en de moeders, mogelijk heeft dat er ook nog iets mee te maken gehad. We hebben 2 juli (na het laten afnemen van poepmonsters) gekozen om onze geiten te laten ontwormen. Vorig jaar hebben we dat alleen in de winter gedaan. Ook is de melkproductie na het ontwormen omhoog gegaan. Half mei zaten we op onze piekproductie van 215 liter melk per dag en half juni op 170 liter. De melkproductie is zelf nog toegenomen naar 200 liter per dag in augustus. De daling in melkproductie is een indicatie geweest dat de energie van de geiten naar de parasieten ging en dus minder energie voor de melkproductie.

Op dit moment denk ik niet dat wij iets kunnen veranderen in het regime van het verweiden van de geiten om de parasieten druk te verlagen. De winter (2021 - 2022) is net zoals de winter daarvoor weer een te hoge druk aan parasieten waargenomen. Daarom hebben we deze winter ook al onze geiten ontwormd. En dit jaar dus zelfs ook in juli (vorig jaar hebben we dat niet gedaan). Wat we nu gaan proberen is de resistentie van de geiten tegen parasieten te verhogen door het verstrekken van een kruidenmengsel. Harry onze collegaboer in Nederland geeft zijn geiten al jaren een biologisch kruidenmengsel, voornamelijk als natuurlijke manier om parasieten te onderdrukken. We gaan hem informeren hoe veel hij zijn geiten gedurende een jaar geeft, wat de kosten zijn en overwegen of wij dit kruidenmengsel ook willen verstrekken. Hij ontwormd zijn geiten al jaren niet meer, zo zijn er meerdere boeren die dit niet meer hoeven te doen. Nog steeds is het streven om niet te ontwormen gezien het feit dat de middelen agressief zijn en ook kunnen doorwerken in de omgeving (via de mest).

We hebben op dit moment 43 jaarlingen die in goede gezondheid lijken te verkeren. We hebben 48 lammeren in het lammerseizoen aangehouden, er zijn er dus een aantal van overleden.

We hebben dit jaar geen last gehad van Ecthyma. Dit is een veel voorkomende, besmettelijke aandoening van huid en slijmvliezen van schapen en geiten die wordt veroorzaakt door een virus. Tijdens het lammerseizoen in 2021 hebben we daar last van gehad. Daarom hebben we in overleg met de dierenarts vaccinatie toegediend aan de geiten die drachtig waren. Mogelijk heeft het vaccineren er voor gezorgd dat we er dit jaar geen last van hadden.

Ook vinden we dat er met regelmaat de geiten verwondingen hebben, vaak veroorzaakt door andere geiten. De uiers zijn bijvoorbeeld vaak beschadigd en zelfs 3 geiten hebben de nasleep van de verwondingen niet overleefd. Het is belangrijk om dit goed in de gaten te houden en te achterhalen waardoor dit komt zodat deze incidenten verminderen.

5. Melk kwali- & kwantiteit

De melk resultaten zijn vergeleken afgelopen jaren stabiel gebleven, het volume, vet-en eiwitgehaltes nog steeds relatief laag maar de reinheid van de melk over het algemeen goed. Hieronder is het verloop van het totaal aantal liters van de afgelopen 5 jaar zichtbaar.

Jaartal	Totaal litrage
2018	42868
2019	52683
2020	38762
2021	46969 (21 november)
2022	43959 (Geschatte litrage op 21 november)

Er lijkt een verschil te zijn van 3000 liter minder melk vergeleken met vorig jaar. Dat is te verklaren door de volgende redenen:

Het aantal melkgevende geiten gedurende het seizoen (april t/m oktober) was in 2021 gemiddeld 118.3 melkgevende geiten. In 2022 waren dit 112.6 melkgevende geiten. Er werd dus dit jaar met minder geiten gemolken, daar moet dus rekening mee worden gehouden. We hebben in 2022 een gemiddelde van 391,8l per geit. Door 4 geiten er bij te rekenen krijgen we al 1500l er bij ($391,8l \times 4$ geiten). Dan is het verschil nog maar 1500l.

Dit verschil valt grotendeels te verklaren door het grote aantal lammeren dat we dit jaar hebben aangehouden, namelijk 50 in plaats van 25 in 2021. Er ging dus minimaal 9 weken lang 2x zoveel melk naar de lammeren en niet naar de kaasmakerij. Er waren in 2022 zelfs 43 moeders vergeleken met de 17 moeders waarvan in 2021 werd gedronken. Als schatting zeggen we dat een lam gemiddeld 1 liter per dag drinkt gedurende de periode dat deze op stal bij de moeder loopt. Dan hebben we $25 \text{ lammeren} \times 1l \times 63 \text{ dagen (9 weken)} = 1570l$. Door dit verschil mee te rekenen komen we dus op hetzelfde totaal litrage vergeleken vorig jaar.

Het blijft een feit dat onze gemiddelde melkproductie relatief laag is namelijk 1,5l per dag terwijl onze streefwaarde een gemiddelde is van 2,4L.

Eerder werd al benoemd dat het ontwormen van onze geiten zorgde voor een opleving in onze melkproductie. Dit benadrukt het belang dat naast voeding ook parasieten grote invloed kunnen hebben op de melkproductie.

Het eiwitgehalte was dit jaar nog steeds te laag, daar is vergeleken met vorig jaar nog geen verbetering in gekomen. Dit heeft onze volle aandacht. Hoe meer eiwit er in de melk zit dus te hoger het rendement om voor het kaasmaken. We zitten onder de gemiddeldes voor de biologische landbouw (een minimum van 30% eiwit & 35% vet wordt voor de biologische boeren hier gehanteerd). In 2022 was ons vetgehalte gemiddeld 33.7% en ons eiwitgehalte 29.2% (van april t/m september zaten we onder de 30% met het eiwitgehalte). Na veel onderzoek, testen met José, consultatie met de dierenarts, onze voerleverancier en andere boeren zijn we er nog steeds niet achter waarom dit bij ons het geval is.

6. Rantsoen

Tijdens het aflammeren en de aanloop daar naartoe was de stront van de geiten mooi van structuur. Dit is een indicator voor een goede vertering/penswerking. Vooral vanaf het moment dat we de geiten naar buiten zijn gegaan (21 maart) zijn de geiten vaker aan de diaree/is de stront veel zachter geworden. Ook zijn we ietsjes meer brok gaan geven en een ander type brok (ipv mais + brok). Vorig jaar hebben we desalniettemin hetzelfde probleem geconstateerd. Mijn vermoeden is dat er door het verweiden van de geiten iets gebeurd waardoor (een deel) van de geiten last krijgt bij de vertering. Ze zijn natuurlijk dan buiten. Een andere klimaat (zon, wind, regen, etc), vergeleken gedurende de stalperiode in de winter. Dus een verandering in het ritme van de geit. Ook neemt het gras waarschijnlijk deels de plaats in van kuilvoer wat we anders zouden verstrekken. Het gras dat ze eten is natuurlijk niet altijd hetzelfde. Het is mogelijk dat er dus meer variatie is /variabelen zijn voor de geit en dat een deel van onze geiten moeite heeft zich aan te passen. Het is van belang om inzicht te krijgen in de hierboven beschreven processen zodat we daar een goed beleid voor ons geitenkoppel voor kunnen creëren.

Vorig jaar is benoemd dat we willen stoppen met het voeren van soja uit Zuid Amerika aan de geiten, dat is gebeurd. Begin dit jaar zijn we overgestapt op een andere brok waarvan alle ingrediënten uit Frankrijk komen. Ook hebben we dit jaar anderhalf maand lang meer brok (1080g per dag) gegeven om te kijken of dit een positief effect zou hebben op de melkproductie. Daar zijn we 21 mei weer mee gestopt omdat duidelijke effecten nog niet zichtbaar waren (zowel in volume als eiwit- en vetgehalte). Daarna zijn we weer naar 900g gegaan zoals vorig jaar. De eerder genoemde parasietendruk in het voorjaar is hier waarschijnlijk een oorzaak van.

Vanaf augustus zijn we langzaam ook kuilbalen die dit jaar zijn geoogst beginnen te voeren aan de geiten. Eind september hebben we de laatste balen van 2020 aan onze geiten gevoerd. Dus op dit moment voeren we kuilbalen van dit jaar. Belangrijk om op te merken is het verschil in de kuilbalen van dit jaar en vorig jaar. Dit jaar zijn de balen door de droogte namelijk veelal hooiachtig, vorig jaar hadden we meer echte kuilbalen.

Begin juni zijn we weer begonnen met het geven van wei (restproduct van de kaasmakerij) aan de geiten. We hebben daarvoor een nieuwe pomp aangeschaft die we goed kunnen reinigen. Het systeem werkt voor nu goed. Het zou mooi zijn als we enkel op 1 knop kunnen drukken en dat alle geiten dan de wei krijgen. Nu moet 1 iemand nog bij de geiten staan om te zorgen dat de wei bij alle geiten komt en niet wordt opgedronken door enkele geiten die het dichtsbij de uitvoer staan.

We hebben de geiten dit jaar goed kunnen verweiden. Door de droogte was er op een gegeven moment wel weinig gras, in het najaar trok dat bij. De geiten zijn vaak opgesloten geweest in het weiland (zodat ze meer buiten zijn). Ook is dit jaar voor het eerst gebruik gemaakt van een ruif, die in het weiland werd geplaatst, zodat de geiten ook ruwvoer kunnen eten buiten. Deze moet tevens wel gerepareerd worden (laswerk) en er moet nog een afdak op tegen de regen. Ook hebben we de 'bokkenkar' enkele keren gebruikt om wat schaduw te creëren zodat ze langer buiten kunnen zijn. Wat heel fijn zou zijn is een andere watervoorziening, die gewoon gevuld kan worden bij de boerderij en in het weiland geplaatst kan worden, dit voorkomt namelijk een gesleep met slangen van weiland naar weiland, het huidige systeem is nog niet erg praktisch.

7. Hooiseizoen, tractoren & weilandbeheer

Om te hooien zijn de klimatologische omstandigheden cruciaal. Door de droogte dit voorjaar/deze zomer hebben we geen 2e snede gehad zoals vorig jaar. Tevens moet wel benoemd worden dat als wij er op waren voorbereid dat er in oktober nog een 2e snede mogelijk was geweest. In de omgeving zagen we veel boeren die toen nog hebben geoogst. Om het aantal geiten te voeren dat wij hebben is er ieder jaar waarschijnlijk wel een 2e snede nodig. Anders moet er ruwvoer worden ingekocht.

Op dit moment hebben we ook 8 geiten meer dan vorig jaar, terwijl we nu een kleinere voorraad hebben. Daarom verwachten we niet voldoende voorraad te hebben tot en met het volgende oogstmoment in juni.

Op dit moment naar de mogelijkheden om als ruwvoer luzernehooi te kopen. Een goede kwaliteit luzernehooi lijkt heel geschikt voor melkgeiten (o.a. voor de gezondheid, goede structuur en eiwit).

Ook is een deel van Claudon en zijn 3 weilanden rondom de boerderij benut voor het telen van graan. Dat betekent dat we van dat oppervlak geen gras hebben kunnen oogsten.

Op claudon is al het gemaaid gras ingekuuld tot kuilbalen. Vorig jaar zijn alle balen te lang (maanden na het oogsten) blijven liggen op het land en uiteindelijk met een geleende balenkar door onszelf opgehaald. Onder andere vogels beschadigen de balen snel en ook de beschadigingen bij het oogsten dienen direct te worden afgeplakt.

Er is dit voorjaar een nieuwe balenwagen aangeschaft zodat alle oogst zelf getransporteerd kan worden naar de boerderij. Voor Claudon is dit een rit van 11 km heen en terug. Er is in totaal 11 keer gereden om alle balen naar de boerderij te brengen (12 balen per keer). De balen die scheurtjes hadden zijn direct afgeplakt, de balen met te grote scheuren om af te plakken zijn direct aan de geiten gevoerd als hooi. Het is een groot voordeel om dit nu zelf te kunnen doen.

silage 2021	Aantal balen	silage 2022	Aantal balen
-------------	--------------	-------------	--------------

1e snede silage juni	99	1e snede Silage Claudon	178
2e snede silage	111		

Het daadwerkelijke aantal balen in 2022 was 114. Maar omdat deze balen dikker waren dan in 2021 zijn deze doorgerekend naar de dikte van 2021 wat een equivalent is van 178 balen.

tractoren en machinerie

Dit jaar zijn Jesse, Johan, Lynn en Sjors betrokken geweest met het tractorwerk voor het hooien. Gezien de geringe ervaring die de betrokkenen hadden, voor Sjors en Jesse was het dit jaar voor het eerst dat we met het hooien meededen met het tractorwerk, is het goed verlopen. Het maaien, schudden & harken hebben we allemaal zelf gedaan. Los van een gebroken aftakas en dat de tractor een keer ontluicht moest worden zijn er verder geen mechanische mankementen geweest tijdens het hooien.

Ook nieuw dit jaar is de dieseltank achter de boerderij. Het is heel handig dat we de tractoren nu gewoon op de boerderij kunnen tanken, dat scheelt heel wat logistiek en gehannes om de tractoren netjes bij te vullen met jerrycans. Wat wel belangrijk is om te blijven zoeken naar een lekbak voor de dieseltank.

Beide tractoren gaan ieder najaar op onderhoud. Beide tractoren zijn dan +- 250 uur in gebruik geweest. Dit gebeurt in de winter. Dan zijn de tractoren ook weer in orde voor het komende hooiseizoen. Zelf verrichten we standaard onderhoud (zoals bijhouden oliepeilen, schoonmaken tractoren en het invetten).

Weilanden

In het najaar van 2021 zijn 3 weilanden geploegd en ingezaaid op de boerderij en ook een stuk land op claudon. De opbrengst van graan was uiteindelijk (ook voor biologische teelt) minimaal. De weilanden op de boerderij werden ook aangevreten door wild, dit zal ook deels voor een opbrengstvermindering hebben gezorgd. Maar de moderne machines van tegenwoordig zorgen er voor dat er minder verlies van oogst is. De machine (maaidorser) waarmee de loonwerker het graan kwam oogsten was imponerend, er moesten snel palen uit de grond gehaald worden zodat de maaidorser er überhaupt langs kon.

Van het graan rondom de boerderij zijn er dit jaar meer dan tien strobalen geoogst. Het graan op claudon was niet mooi opgekomen waardoor het ook heel laag blijft, geen stengel bruikbaar om strobalen van te maken helaas.

Claudon is dit najaar weer onderhevig aan flink wat wildschade. Daarom is het project opgepakt om het veld te beschermen middels een omheining. Op dit moment zijn we bezig om een elektrisch hekwerk aan te leggen om het weiland te beschermen. Er is een schok apparaat aanschaf in combinatie met een zonnepaneel zodat deze grotendeels autonoom (van netstroom) moet kunnen functioneren.

Met betrekking tot de weilanden rondom de boerderij is het belangrijk dat er meer schaduw wordt gecreëerd. Daardoor verbrandt het gras in de hete zomers minder snel en het zorgt

ervoor dat de geiten schaduw hebben als ze buiten zijn. Een gebrek aan schaduwplekken is de reden in de zomer dat de geiten vaker op stal zijn.

8. Tot slot

Vorige winter hebben we een rattenplaag gehad. Sindsdien hebben we het kippenvoer nu niet meer los in de bigbags liggen op de boerderij. Dit voer ligt dus niet voor het grijpen meer. Het kippenvoer komt in de afgesloten silo en wordt in containers naar de boerderij gebracht. Dit is een actiepoint besproken in het vorige verslag.

Als afsluiter. De geiten die momenteel niet bij de bok lopen zijn met regelmaat ontzettend lawaaiig. Voorheen hadden alle geiten vrije toegang tot de bok. Nu willen ze ontzettend graag maar kunnen ze niet. Het is dan vaak een paar dagen onrustig op stal. Veel gemakker. Ook de bokken zijn de laatste weken wel meer geïnteresseerd en de geiten die voor hen buiten bereik zijn. *'Vooral geiten vertonen in het najaar gedrag dat wijst op bronstigheid. De dieren zijn 'bokkig', 'spelig', 'rits' of 'runs', vertonen onrustig gedrag, kwispelen en mekkeren veel. ' (levendehave.nl).*

Wij ondervinden op dit moment aan levende lijve wat een verandering, het duurmelken, teweeg brengt in onze dagelijkse praktijk. Dit hierboven beschreven verschijnsel was van te voren wel bekend maar het is toch wel even schakelen omdat dit normaliter een tijd was waar dit type onrust in de stal niet aanwezig was. Ook is het 1 keer gebeurd dat een aantal geiten waarmee we nu duurmelken per ongeluk naar de groep van de bok zijn gelaten. De persoon in kwestie die daar verantwoordelijk voor was zal voortaan beter opletten. Verder zijn we benieuwd naar hoe het duurmelken het komende seizoen zal verlopen.